

AUTEURS

MARJOLIJN DISTELBRINK

MARIAN VAN DER KLEIN

ELENA PONZONI

Kennisplatform
Integratie &
Samenleving

RICHTING GEVEN AAN HET GESPREK OVER OPVOEDONDERSTEUNING IN EEN DIVERSE SAMENLEVING

Instrumenten voor u als gemeente die een samenwerking tussen vrijwilligers en professionals in opvoedondersteuning kunnen stimuleren

Bent u als ambtenaar of wethouder verantwoordelijk voor de vorming of voor de uitvoering van lokaal jeugdbeleid? Geeft u vorm aan de transformatie? Bent u voor wijkgericht werken en wilt u de kracht van eigen gemeenschappen versterken?

Dan heeft het Kennisplatform Integratie & Samenleving een interessante toolkit voor u ontwikkeld. Dit is een pakket met instrumenten die kunnen helpen bij een optimale samenwerking tussen formele en informele partijen in opvoedondersteuning. Het helpt u om een goede bodem onder de gewenste samenwerking te leggen. Want een goede bodem is nodig om in een latere fase misverstanden en mislukking te voorkomen.

SAMENWERKING ONMISBAAR

Als gemeentebestuurder kunt u professionals, vrijwilligers en actieve burgers van allerlei pluimage meer of vaker met elkaar laten samenwerken rond jeugd en gezin. Zo'n samenwerking gaat echter niet vanzelf. De partijen hebben ieder hun eigen sterke kanten in de opvoedondersteuning, maar ze komen elkaar zelden tegen. Ze beschikken over andere macht en middelen, ze hebben een eigen expertise en ze kennen een ander netwerk.

Toch zijn het formele en informele circuit samen onmisbaar bij de uitvoering van een goed beleid op het gebied van opvoedondersteuning. De toolkit 'Samenwerking Formele en Informele Opvoedondersteuning' van het Kennisplatform Integratie & Samenleving levert de ingrediënten om allianties tussen

formele en informele ondersteuners van ouders en jeugd nu en in de toekomst tot een succes te maken.

Bereiken migranten-ouders

Zeker als het gaat om het bereiken van ouders en kinderen met een migrantenachtergrond is samenwerking tussen professionals en informele vormen van opvoedondersteuning noodzakelijk. Voor ouders met een migrantenachtergrond is de route naar het Centrum voor Jeugd en Gezin of een wijkteam jeugd vaak niet vanzelfsprekend. In veel gevallen spelen bij deze ouders eigen netwerken een grote rol bij het opvoeden en opgroeien van kinderen; net als bij veel Nederlandse Nederlanders trouwens. Met de toolkit kunt u ervoor zorgen dat die netwerken en het professionele circuit op een prettige manier met elkaar kennismaken en dat ze de samenwerking goed kunnen vormgeven.

SAMENWERKING VAN BELANG VOOR VERSCHILLENDE PARTIJEN

Relevantie voor het professionele circuit

De professionele (formele) opvoedondersteuning in uw gemeente is vaak in handen van verschillende organisaties. De wijkteams jeugd en de CJG's zijn de meest bekende instanties. Ze verlenen hulp aan gezinnen (ouders en kinderen), vaak op basis van een individuele doorverwijzing of vraag. Op een paar uitzonderingen na, waar bijvoorbeeld een of meer professionals met een migrantenachtergrond in dienst zijn, of waar is nagedacht over maatwerk voor diverse groepen, kan het divers aansturen van de opvoedondersteuning een zetje gebruiken. Dat zetje kunt u als lokale overheid geven, onder andere door het stimuleren van de samenwerking met informele partners. Niet alleen voor individuele hulp en een beter bereik, maar ook voor het ondersteunen van gemeenschapsprocessen kan samenwerking van belang zijn. Het informele circuit heeft zijn eigen kracht, dus blijft het ook voor formele organisaties die al bezig zijn met diversiteit goed om hier aandacht aan te besteden.

Relevantie voor het informele circuit

De informele netwerken van migranten, bijvoorbeeld de migrantenzelforganisaties, hebben vaak een andere rol dan de formele opvoedondersteuning, maar zijn zeker niet minder belangrijk dan formele partijen. U kunt hun inzet rond jeugd en gezin waarderen en bevorderen. De hulpverlener uit het eigen netwerk wordt vaak beschouwd als een behulpzame vriend, versus de professional die wordt gezien als een officiële bezoeker.

HOE KUNT U ALS GEMEENTE DE TOOLKIT INZETTEN?

Als regievoerder, samenwerkingspartner, financier en gastheer bevindt u zich in een goede positie de formele opvoedondersteuners bewust te maken van de noodzaak en de meerwaarde van samenwerking met migranteninitiatieven. Probeer speciale aandacht te geven aan de migrantenorganisaties en -initiatieven die werk doen rond jeugd en gezin, en aan hun informele activiteiten die met opgroeien en opvoeden te maken hebben.

De toolkit van het Kennisplatform Integratie & Samenleving bevat instrumenten die u en hen helpen het gesprek op een constructieve manier aan te gaan. U vindt in dit pakket een PowerPointpresentatie met achtergrondinformatie en oefeningen om samen te doen, een handreiking voor de begeleider, en een hand-out voor deelnemers. De toolkit (of een selectie van de oefeningen) is te gebruiken in een bijeenkomst van een of enkele dagdelen.

De toolkit en contactinformatie kunt u vinden op www.kis.nl/toolkit-samenwerking-formele-en-informele-opvoedondersteuning.

Sleutelfiguren uit migrantengemeenschappen zorgen als informele werkers in de zorg voor jeugd onder andere voor een betere verbinding tussen vraag en aanbod. Het kunnen intermediairs zijn die een (culturele) brugfunctie vervullen tussen formele en informele hulpverlening, maar het kunnen ook de verbindende sleutelfiguren binnen de gemeenschap zijn die werken aan collectief empowerment van vaders en moeders in de gemeenschap. Een link met het formele aanbod kan daarbij ondersteunend zijn. Over het algemeen zijn informele migrantenzelforganisaties gehecht aan de rol die zij zelf ontwikkeld hebben. Zij vinden het prettig

als u en de professionals waardering en respect tonen hiervoor. Als dat respect ontbreekt, ligt er geen goede bodem onder de samenwerking en ontstaan er snel misverstanden.

Relevantie voor de lokale overheid

De gemeente is ontzettend belangrijk bij het mogelijk maken van de samenwerking tussen informele en formele werkers. Hoe beter veldpartijen uit beide circuits elkaar kennen, hoe makkelijker men elkaar vindt in het domein van diverse opvoedondersteuning. Toon u als vertegenwoordiger van de lokale overheid dus betrokken en geïnteresseerd in de samenwerking.

De lokale overheid is ook gebaat bij een divers vormgegeven opvoedondersteuning en kan daar middelen voor beschikbaar stellen. De gemeente is bijvoorbeeld de opdrachtgever van de wijkteams jeugd of het CJG. Als u wilt dat deze organisaties alle ouders bereiken en vertrouwd zijn voor alle groepen in de gemeente, dan kunt u daarop sturen. U kunt instellingen die u financiert vragen te investeren in de samenwerking met informele organisaties, omdat dit werkt bij het verwezenlijken van uw transformatiedoelstellingen en bovendien zorgt voor betere preventie. Nu zijn problemen bij ouders vaak al heel hoog opgelopen eer ze bij formele voorzieningen in beeld komen en wordt de kracht van gemeenschappen te weinig benut.

VERDER LEZEN

Raadpleeg voor inspirerende voorbeelden van of het belang van de connectie tussen het CJG, het wijkteam of andere formele voorzieningen enerzijds en zelforganisaties van migranten anderzijds ook andere onderzoeken.

- Marjolijn Distelbrink en Elena Ponzoni (2016). *Opvoedondersteuning in de multi-etnische wijk. Onderzoek naar verbindingen tussen wijkteams en informele ondersteuners*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.
- Elena Ponzoni en Marjolijn Distelbrink (2014). *Opvoedsteun in de buurt. Schakelen tussen formele en informele voorzieningen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Trees Pels en Hans Boutellier (2012). 'Pedagogisch beleid met ruimte voor zelfsturing' in: Heleen Jumelet & Jolien Wenink (smst. en red.), *Zorg voor onszelf? Eigen kracht van jeugdigen, opvoeders en omgeving. Grenzen en mogelijkheden voor beleid en praktijk*. Amsterdam: SWP.
- Marian van der Klein, Diane Bulsink en Renske van de Gaag (2012). *Pedagogische civil society voor beginners. Hoe professionals en vrijwilligers goed kunnen samenwerken rond jeugd en gezin*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Kennisplatform Integratie & Samenleving is een programma van het Verwey-Jonker Instituut en Movisie

T 030 230 32 60 E info@kis.nl I www.kis.nl

